

Wyniki monitoringu szlaczkonía szafranca *Colias myrmidone*



szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone* (fot. Marcin Sielezniew)

1. Sprawozdanie z monitoringu szlaczkonía szafránca *Colias myrmidone* w Polsce

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Kod, nazwa polska i nazwa łacińska

4030 szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone*

2. Informacja w jakich regionach biogeograficznych występuje dany gatunek

Gatunek występuje w regionie biogeograficznym kontynentalnym

3. Koordynatorzy główni: obecni i w poprzednich badaniach

2011: Małgorzata Makomaska-Juchiewicz

2014: Małgorzata Makomaska-Juchiewicz

2017: Małgorzata Makomaska-Juchiewicz

4. Koordynatorzy krajowi: obecni i w poprzednich badaniach

2011: Marcin Sielezniew

2014: Marcin Sielezniew

2017: Marcin Sielezniew

5. Współpracownicy: obecni i w poprzednich badaniach

2011: brak

2014: brak

2017: brak

6. Eksperti lokalni: obecni i w poprzednich badaniach

2011: Cezary Bystrowski, Przemysław Klimczuk, Krzysztof Pałka, Marcin Sielezniew,

2014: Cezary Bystrowski, Bogdan Klejzerowicz, Krzysztof Pałka, Marcin Sielezniew

2017: Izabela Dziekańska, Bogdan Klejzerowicz, Marcin Sielezniew

7. Lata i miesiące obecnych i poprzednich badań z informacją, czy jeżeli były istotne różnice w porze badań oraz warunkach pogodowych pomiędzy kolejnymi powtórzeniami badań, to czy mogły one wpłynąć na różnice w wynikach badań:

2011: od połowy maja do końca sierpnia

2014: od połowy maja do końca sierpnia

2017: od drugiej połowy lipca do końca września

Nie ma przesłanek, żeby stwierdzić, że międzysezonowe różnice w warunkach pogodowych wpłynęły istotnie na wyniki badań. W 2017 r. w okresie pojawu gatunku pogoda była generalnie sprzyjająca.

8. Liczba stanowisk i obszarów Natura 2000 przypadająca na poszczególne etapy badań:

Tab. 1A. Liczba stanowisk przypadająca na poszczególne etapy badań dla gatunku szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone* w regionie biogeograficznym kontynentalnym, monitoring skończony

W latach (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba stanowisk gatunku <u>szlaczkoń szafraniec</u> <i>Colias myrmidone</i> monitorowanych w latach	Liczba usuniętych	Liczba dodanych	Liczba niemonitorowanych (i nieusuniętych)	Uwagi
2009-2012	2011	9	-	-	-	Brak
2013-2014	2014	9	2	2	-	Usunięcie dwóch stanowisk z uwagi na brak gatunku i znikome szanse na rekolonizację stanowisk
2015-2018	2017	10	2	3	-	Usunięcie dwóch stanowisk z uwagi na brak gatunku i znikome szanse na rekolonizację stanowisk

Tab. 1B. Liczba obszarów Natura 2000 przypadająca na poszczególne etapy badań dla gatunku szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone* w regionie biogeograficznym kontynentalnym, monitoring **skończony**

W latach (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba obszarów Natura 2000 z gatunkiem szlaczkoń szafraniec <i>Colias myrmidone</i> monitorowanych w latach	Liczba usuniętych	Liczba dodanych	Liczba niemonitorowanych (i nieusuniętych)	Uwagi
2009-2012	2011	5	-	-	-	Brak
2013-2014	2014	4	2	1	-	W 2014 r. nie monitorowano już stanowisk znajdujących się w obszarach Zachodniowołyńska Dolina Bugu i Żurawce, włączono natomiast do monitoringu stanowisko znajdujące się w obszarze Czerwony Bór
2015-2018	2017	3	1	-	-	W 2017 r. nie monitorowano już stanowiska znajdującego się w obszarze Kąty

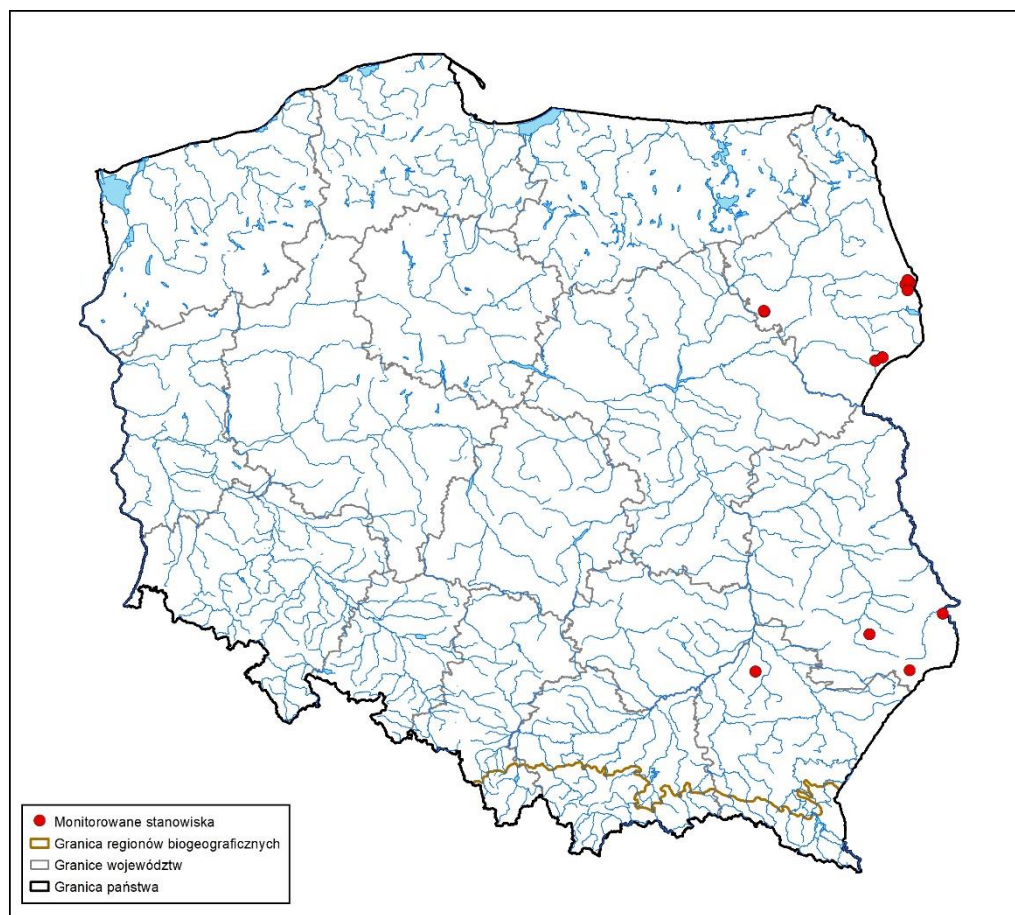
9. Informacja czy była zmieniana metodyka, w tym waloryzacja oraz kiedy i na czym polegała;

W pracach monitoringowych w roku 2017 (podobnie jak w latach 2014 i 2011) zastosowano metodykę opisaną w przewodniku metodycznym GIOŚ. Metodyka ta przewiduje badanie 4 wskaźników stanu populacji i dwóch charakterystyk siedliskowych, których jednak nie ocenia się z powodu braku waloryzacji. Opracowanie waloryzacji uniemożliwia obecny stan wiedzy.

10. Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji, ocena właściwego rozmieszczenia

W latach 2011 i 2014 monitorowano po 9 stanowisk, z tym że w 2014 r. zrezygnowano z monitoringu stanowisk Czumów i Korhynie, a wprowadzono do badań dwa inne: Czerwony Bór i Zubry. W 2017 roku prace przeprowadzono na 10 stanowiskach: 7 badanych w 2014 r. (zrezygnowano z badania stanowisk Kąty i Uroczysko Cietrzewiec) i trzech nowych: Sanniki w Puszczy Knyszyńskiej oraz Czerwony Bór II i Czerwony Bór III. Przyczyną usunięcia stanowisk w obu okresach badań był brak gatunku i znikome szanse na rekolonizację stanowisk.

Gatunek występuje obecnie w Polsce tylko w dwóch obszarach i w obu z nich są stanowiska monitoringowe. Trzeba jednak pamiętać, że mamy do czynienia głównie z lasami gospodarczymi, a co za tym idzie z dużą dynamiką siedlisk, co wiąże się z koniecznością modyfikacji położenia powierzchni badawczych. Ponadto w przypadku Czerwonego Boru teren jest bardzo rozległy, miejscami trudno dostępny, w związku z tym nie wystarczająco rozpoznany. Dlatego trudno powiedzieć czy stanowiska są wystarczająco reprezentatywne. W odniesieniu do Puszczy Knyszyńskiej reprezentację należy uznać za stosunkowo dobrą. W świetle istniejącej wiedzy o rozmieszczeniu gatunku sugeruje się dodać jeszcze jedno stanowisko monitoringowe na terenie Czerwonego Boru.



Ryc. Mapa rozmieszczenia stanowisk monitoringowych

2. Sprawozdanie z monitoringu szlaczka szafrańca *Colias myrmidone* w regionie biogeograficznym kontynentalnym

II.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISK

Tab. 2. Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** w różnych okresach badawczych dla gatunku szlaczka szafrańca *Colias myrmidone* – monitoring **skończony**

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika/ Nazwa parametru	OCENA stanu gatunku szlaczka szafrańca <i>Colias myrmidone</i> na stanowiskach												Suma monitorowanych stanowisk		
		Liczba stanowisk z daną oceną:														
		FV			U1			U2			XX			poprzednio		teraz
		Poprzednio	teraz		poprzednio	teraz		poprzednio	teraz		poprzednio	teraz				
		2011	2014	2017	2011	2014	2017	2011	2014	2017	2011	2014	2017	2011	2014	2017
Populacja	indeks liczebności	1	3	1	-	-	5	7	6	4	1	-	-	9	9	10
	Izolacja	3	5	8	-	-	-	-	2	2	6	2	-	9	9	10
	liczba obserwowanych osobników	1	3	2	1	2	4	7	4	4	-	-	-	9	9	10
	zagęszczenie gąsienic	2	-	-	-	1	6	7	5	4	-	3	-	9	9	10
	Parametr: Populacja	1	3	1	1	1	5	7	5	4	-	-	-	9	9	10
Siedlisko gatunku	baza pokarmowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9	9	9	9	10
	zarastanie przez drzewa i krzewy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9	9	9	9	10
	Parametr: Siedlisko gatunku	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9	10	9	9	10
Perspektywy ochrony		-	-	-	-	3	3	6	4	4	3	2	3	9	9	10
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)		-	-	-	-	3	3	6	5	4	3	1	3	9	9	10

Uwaga: Metodyka przewiduje badanie 4 wskaźników stanu populacji i dwóch siedliskowych, których jednak nie ocenia się z powodu braku waloryzacji. Jej opracowanie uniemożliwia obecny stan wiedzy.

Tab. 2.A. Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony, parametrów i wskaźników łącznie tylko na tych stanowiskach, na których powtarzano badania, w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** w różnych okresach badawczych dla gatunku szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone* - monitoring **skończony**

Nazwa wskaźnika/ parametru/ Stan ochrony	ZMIANY OCEN gatunku <i>szlaczkoń szafraniec</i> <i>Colias myrmidone</i>									Suma stanowisk, na których powtarzano badania
	Liczba stanowisk z daną zmianą, w tym rzeczywistą									
	poprawa			pogorszenie			zmiana z oceny XX	zmiana na ocenę XX	brak zmian	
	o 1 stopień	o 2 stopnie (z U2 na FV)	Razem poprawa	o 1 stopień	o 2 stopnie (z FV na U2)	Razem pogorszenie				
indeks liczebności	-	-	-	3	-	3	-	-	4	7
izolacja	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7
liczba obserwowanych osobników	-	-	-	4	-	4	-	-	3	7
zagęszczenie gąsienic	-	-	-	-	-	-	3	-	4	7
Parametr: Populacja	-	-	-	4	-	4	-	-	3	7
baza pokarmowa	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7
zarastanie przez drzewa i krzewy	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7
Parametr: Siedlisko gatunku	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7
Perspektywy ochrony	-	-	-	1	-	1	1	-	5	7
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	-	-	-	1	-	1	-	-	6	7
UWAGI: np. podanie informacji o zmianach pozornych	Możliwe, że obserwowane zmiany liczebności populacji mają częściowo jedynie sezonowy charakter i nie odzwierciedlają rzeczywistych trendów									

PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISK

II.A.1 Wskaźniki stanu ochrony, aktualne oddziaływania i przewidywane zagrożenia w regionie biogeograficznym kontynentalnym na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników populacji na stanowiskach

Liczba obserwowanych osobników

Gatunek był obserwowany na 7 z 10 monitorowanych stanowisk, a wartość wskaźnika liczba obserwowanych osobników wahała się między 0,2 (Czerwony Bór III) a 2 osobniki/100m transektu (Sanniki). Dwa stanowiska otrzymały ocenę FV (Kruszyniany i nowe stanowisko Sanniki), jedno U2 (Łużany), a pozostałe U1. Gatunku nie znaleziono na stanowiskach: Czechy Orlańskie, Jelonka (podobnie jak w latach 2011 i 2014) i Zubry, gdzie był obserwowany w roku 2014. W porównaniu z rokiem 2014 r. na wszystkich monitorowanych powtórnie stanowiskach, na których gatunek był obserwowany odnotowano wyraźny spadek liczby obserwowanych osobników, np. na stanowisku Kruszyniany z 3 do 1,5 os./100m transektu, a więc o połowę, a na stanowisku Lipnik z 2,5 do 0,9 os./100m transektu, czyli prawie trzykrotnie.

Indeks liczebności

Indeks liczebności został skalkulowany dla wszystkich stanowisk; w przypadku tych, gdzie gatunku nie obserwowano (Czechy Orłańskie, Jelonka, Zubry), miał on wartość 0 (U2). W przypadku pozostałych wahał się od 0,3 (Łużany) do 6 osobników/100m transektu (Łużany). Jedno z tych stanowisk otrzymało ocenę FV (Sanniki), jedno U2 (Łużany). Na pozostałych stanowiskach indeks liczebności przyjmuje wartości na poziomie U1. W porównaniu z rokiem 2014 r. na wszystkich monitorowanych powtórnie stanowiskach, na których gatunek był obserwowany, odnotowano wyraźny spadek indeksu liczebności. Przykładowo, na stanowisku Czerwony Bór spadł z 9,0 os./100 m do 2,1 os./100 m, a więc ponad 4-krotnie.

Izolacja

Wskaźnik generalnie oceniony był dobrze – 8 ocen FV, co oznacza, że badane stanowiska nie są izolowane. Wartości wskaźnika izolacja dla 5 stanowisk wahały się o 1 do 4,8 km (FV). W przypadku trzech stanowisk w Czerwonym Borze nie podano dokładnej wartości wskaźnika (<5 km), co jednak również skutkuje oceną FV. Dwa stanowiska, na których gatunku nie obserwowano (Czechy Orłańskie, Jelonka) były oddalone od najbliższych znanych populacji o ok. 50 km (U2). W porównaniu do 2014 r. zmian nie odnotowano.

Zagęszczenie gąsienic

Pojedyncze gąsienice (U1) obserwowano na 6 z 7 czynnych stanowisk. Na trzech stanowiskach odnotowano jednocześnie dość liczne przypadki składania jaj. Żadnych larw nie znaleziono na stanowisku Łużany (gdź stwierdzono tam tylko osobniki dorosłe) oraz na innych, gdzie gatunek nie był obserwowany w postaci dorosłej, co skutkuje oceną U2. Sytuacja na stanowiskach w zakresie tego wskaźnika nie uległa istotnym zmianom w porównaniu z 2014 r.

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników siedliska gatunku na stanowiskach

Baza pokarmowa

Proporcja powierzchni otwartej porośniętej przez rośliny żywicielskie wynosiła maksymalnie 15% (Czerwony Bór II). Wartość minimalna jest trudna do oszacowania, ponieważ odnazono jedynie pojedyncze rozproszone rośliny na dość rozległym terenie (Jelonka). Na większości stanowisk udział powierzchni z roślinami żywicielskimi wynosił ok. 5%. W przypadku trzech stanowisk (Kruszyniany, Lipnik, Łużany) odnotowano dwukrotny spadek stopnia pokrycia rośliną żywicielską w stosunku do poprzedniego badania. W przypadku Łużan należy odnotować zniszczenie części siedliska lęgowego na skutek zaorania. Wskaźnik baza pokarmowa nie ma waloryzacji z uwagi na brak wystarczających danych porównawczych w czasie i przestrzeni.

Zarastanie przez drzewa i krzewy

Wartość tego wskaźnika była bardzo zróżnicowana i wynosiła od ok. 10% (Sanniki) do ok. 80% (Czerwony Bór i Zubry). W przypadku jednego stanowiska (Czechy Orłańskie) nie została określona ze względu na brak możliwości wyznaczenia granic stanowiska (otwarta przestrzeń i brak gatunku). Na większości stanowisk nastąpiły zmiany wartości tego wskaźnika, ale ich analiza nie ma sensu ze względu na zmiany w granicach siedliska lęgowego wynikające z gospodarki leśnej (z jednej strony odnowienia, a z drugiej nowe sąsiadujące z nimi zręby). Wskaźnik zarastanie przez drzewa i krzewy nie ma waloryzacji z uwagi na brak wystarczających danych porównawczych w czasie i przestrzeni.

3. Stan i zmiany w czasie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla gatunku na stanowiskach

Na stanowiskach dominują oddziaływania związane z gospodarką leśną: wycinka lasu B02.02 i D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne, pod którymi na pasach technologicznych w ramach konserwacji odtwarzane są cyklicznie siedliska gatunku (wpływ pozytywny), odnawianie lasu po wycince (B02.01, B02.01.01), zabiegi pielęgnacyjne w odnowieniach (wpływ negatywny). Jako efekt wzrostu nasadzeń w odnowieniach lub sukcesji na terenach pozostawionych do naturalnego odnowienia wskazywana jest sukcesja roślinna (K02, K02.01).

Oddziaływania nie uległy istotnym zmianom na przestrzeni czasu. Nowymi negatywnymi oddziaływaniami jest Uprawa A01 – fragment jednego ze stanowisk (Łużany) został zaorany i przekształcony w pole kukurydzy oraz stosowanie herbicydów B04 w przypadku stanowisk Czerwony Bór, Czerwony Bór II i Czerwony Bór III.

4. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla gatunku na stanowiskach.

Podobnie jak w przypadku oddziaływań główne zagrożenia związane są z gospodarką leśną tj. odnawianiem lasu po wycince i związanymi z tym zabiegami pielęgnacyjnymi. Na większości stanowisk wskazano (podobnie jak w 2014 r.) na możliwość wyłapywania motyli przez kolekcjonerów. Nowym zagrożeniem jest ewentualne przekształcenie siedliska w uprawę rolniczą (stanowisko Łużany).

II.A.2. Stan ochrony i jego parametry w regionie biogeograficznym kontynentalnym - na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie parametru populacji na stanowiskach

Tylko w przypadku jednego nowego stanowiska (Sanniki) parametr ten otrzymał ocenę właściwą FV. W przypadku pięciu stanowisk (50%) parametr populacja otrzymał ocenę U1, a czterech (40%) U2, co wynikało z braku gatunku (Czechy Orlańskie, Jelonka, Zubry) lub jego niskiej liczebności (Łużany). Na czterech stanowiskach doszło do pogorszenia się oceny parametru populacja z FV na U1 (Czerwony Bór, Kruszyniany, Lipnik) lub z U1 na U2 (Łużany) w porównaniu z 2014 r. Najlepiej ocenionym wskaźnikiem stanu populacji była izolacja – większość (8) stanowisk jest niez izolowanych. Tak więc o niewłaściwych ocenach stanu populacji decydowały w podobnym stopniu wskaźniki związane z liczebnością gatunku.

Stanowiska Czechy Orlańskie i Jelonka, na których po raz trzeci nie stwierdzono obecności szlaczkonka szafrańca, proponowane są do wyłączenia z sieci monitoringowej. W świetle powyższych wyników monitoringu 10 stanowisk stan populacji gatunku w skali regionu biogeograficznego kontynentalnego należałoby określić jako zły U2. Niepokojące są spadki liczebności (40% stanowisk) i brak gatunku na 3 stanowiskach.

2. Stan i zmiany w czasie parametru siedliska gatunku na stanowiskach

Wskaźniki siedliska nie mają waloryzacji, a w konsekwencji ten parametr na wszystkich stanowiskach jest oceniany na XX (stan nieznan). W związku z tym niemożliwa jest również analiza zmian tego parametru. Dotychczasowe obserwacje wskazują, że na Podlasiu o przydatności siedliska decyduje kombinacja zasobów roślin żywicielskich i nektarodajnych oraz otwartych powierzchni na terenach leśnych. Należy przy tym podkreślić dynamiczny charakter siedlisk; zanikanie dotychczasowych płatów odpowiednich siedlisk i powstawanie nowych w innych miejscach.

W świetle wyników monitoringu 10 stanowisk stan siedlisk gatunku w skali regionu biogeograficznego kontynentalnego należy określić jako nieznan XX.

3. Stan i zmiany w czasie parametru perspektywy ochrony gatunku na stanowiskach

W przypadku żadnego stanowiska perspektywy ochrony nie zostały ocenione jako właściwe FV z uwagi na dynamiczny charakter siedlisk i brak działań ochronnych. W przypadku trzech stanowisk oceny były U1 niezadowolające, czterech – U2, a trzech – nieznan XX. Złe oceny wynikały z braku gatunku i szans na rekolonizację (Czechy

Orlańskie i Jelonka), braku gatunku oraz zanikaniem siedliska (Zubry), znikomej liczebności połączonej ze zniszczeniem części siedliska (Łużany). Oceny niezadowolające i oceny stan nieznany (3 stanowiska w Czerwonym Borze) wynikają z niepewności o los gatunku; tereny obecnych stanowisk obejmują kilkuletnie nasadzenia na zrębie i prawdopodobnie zanikną w ciągu kilkunastu lat. W przypadku stanowisk powtórnie monitorowanych perspektywy ochrony nie uległy zmianie lub uległy pogorszeniu z U1 na U2 (Łużany). W jednym przypadku ocena zmieniła się z XX na U2 (Łużany).

W świetle powyższych wyników monitoringu 10 stanowisk perspektywy ochrony gatunku w skali regionu biogeograficznego kontynentalnego należałoby określić jako zły U2, podobnie jak stan populacji gatunku.

4. Stan ochrony gatunku i jego zmiany w czasie na stanowiskach

O ocenach stanu ochrony gatunku decydowały perspektywy jego ochrony. Stan jest generalnie niewłaściwy z uwagi na dynamiczny charakter siedlisk i brak działań ochronnych. W przypadku żadnego stanowiska nie został oceniony jako właściwy FV. Dla trzech stanowisk określono go jako niezadowolający U1, czterech – zły U2, a trzech nieznany XX. Zmian oceny ogólnej nie odnotowano za wyjątkiem stanowiska Łużany (z U1 na U2) z uwagi na pogorszenie stanu populacji i perspektywy ochrony (znikoma liczebności połączone z zniszczeniem części siedliska)

W świetle wyników monitoringu 10 stanowisk stan ochrony szlaczkonii szafrańca w skali regionu biogeograficznego kontynentalnego należałoby określić jako zły U2, podobnie jak stan populacji i perspektyw ochrony gatunku. Część stanowisk zanikło i nie ma szans na ich rekolonizację. Na kilku innych liczebność spadła w porównaniu z poprzednim badaniem.

II.B. POZOSTAŁE TABELI NA POZIOMIE STANOWISK

Tab. 3. Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych stanowiskach w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** dla gatunku szlaczkoń szafrańca *Colias myrmidone* - monitoring **skończony**

Lp.	KOD OBSZARU Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa Stanowiska*	OCENY gatunku szlaczkoń szafrańca <i>Colias myrmidone</i> na poszczególnych stanowiskach*											
						Populacja			Siedlisko gatunku			Perspektywy ochrony			Stan ochrony (ocena ogólna)		
						poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
						W roku 2011	w roku 2014	w roku 2017	W roku 2011	w roku 2014	w roku 2017	W roku 2011	w roku 2014	w roku 2017	W roku 2011	w roku 2014	w roku 2017
1.	PLH060010	Kąty	lubelskie	4466	Kąty	U2	U2	-	XX	XX	-	U2	U2	-	U2	U2	-
2.	PLH060029	Żurawce	lubelskie	4467	Korhynie	U2	-	-	XX	-	-	U2	-	-	U2	-	-
3.	PLH060035	Zachodniowołyńska Dolina Bugu	lubelskie	4465	Czumów	U2	-	-	XX	-	-	U2	-	-	U2	-	-
4.			podkarpackie/	4464	Uroczysko Cietrzewiec	U2	U2	-	XX	XX	-	U2	U2	-	U2	U2	-

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2017

Lp.	KOD OBSZARU Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa Stanowiska*	OCENY gatunku szlaczkoń szafrańiec <i>Colias myrmidone</i> na poszczególnych stanowiskach*											
						Populacja			Siedlisko gatunku			Perspektywy ochrony			Stan ochrony (ocena ogólna)		
						poprzednio	teraz	w	poprzednio	teraz	w	poprzednio	teraz	w	poprzednio	teraz	w
						W roku 2011	w roku 2014	w roku 2017	W roku 2011	w roku 2014	w roku 2017	W roku 2011	w roku 2014	w roku 2017	W roku 2011	w roku 2014	w roku 2017
			Równina Tarnobrzeska														
5.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	4194	Kruszynyiany	FV	FV	U1	XX	XX	XX	XX	U1	U1	XX	U1	U1
6.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	4444	Lipnik	U1	FV	U1	XX	XX	XX	XX	U1	U1	XX	U1	U1
7.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	4441	Łużany	U2	U1	U2	XX	XX	XX	XX	U1	U2	XX	U1	U2
8.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	10919	Sanniki	-	-	FV	-	-	XX	-	-	U1	-	-	U1
9.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	5673	Zubry	-	U2	U2	-	XX	XX	-	XX	U2	-	U2	U2
10.	PLH200018	Czerwony Bór	podlaskie	5411	Czerwony Bór	-	FV	U1	-	XX	XX	-	XX	XX	-	XX	XX
11.	PLH200018	Czerwony Bór	podlaskie	10753	Czerwony Bór II	-	-	U1	-	-	XX	-	-	XX	-	-	XX
12.	PLH200018	Czerwony Bór	podlaskie	10489	Czerwony Bór III	-	-	U1	-	-	XX	-	-	XX	-	-	XX
13.	PLH200019	Jelonka	podlaskie	4278	Jelonka	U2	U2	U2	XX	XX	XX	U2	U2	U2	U2	U2	U2
14.			podlaskie/ Równina Bielska	4438	Czechy Orłańskie	U2	U2	U2	XX	XX	XX	U2	U2	U2	U2	U2	U2
Suma poszczególnych ocen stanowisk					FV	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
					U1	1	1	5	-	-	-	-	3	3	-	3	3
					U2	7	5	4	-	-	-	6	4	4	6	5	4
					XX	-	-	-	9	9	10	3	2	3	3	1	3
RAZEM liczba ocenianych stanowisk/ ocen						9	9	10	9	9	10	9	9	10	9	9	10
Uwagi: W pierwszym, wstępnym sezonie prac monitoringowych 2011 badano 9 stanowisk, w kolejnym etapie prac (2014) liczba stanowisk była taka sama, przy czym zrezygnowano z monitoringu 2 stanowisk (Czumów i Korhynie), a wprowadzono do badań 2 inne (Czerwony Bór i Zubry); w 2017 badano 10 stanowisk (7 badanych w 2014 r. i 3 nowe – Czerwony Bór II, Czerwony Bór III, Sanniki). W 2017 r. zrezygnowano z badania stanowisk: Katy i Uroczysko Cietrzewiec.																	

* Brak oceny oznacza, że stanowisko nie było badane w danym sezonie monitoringowym

Wyróżnienie różnic w ocenach: Kolorem pomarańczowym wyróżniono zmianę oceny z wyższej na niższą (są to zmiany dotyczące dwóch ostatnich etapów prac). Kolorem niebieskim zaznaczono oceny bez zmian we wszystkich trzech etapach prac.

Inne uwagi: brak

III.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 6. Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla gatunku szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone* - monitoring **skończony**

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika/ parametru	OCENA stanu gatunku szlaczkoń szafraniec <i>Colias myrmidone</i>								Suma obszarów	
		Liczba obszarów z daną oceną:									
		FV		U1		U2		XX		poprzednio	teraz
		poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz		
		w roku 2014	w roku 2017	w latach 2009-2010	w latach 2015-2017	w latach 2009-2010	w latach 2015-2017	w latach 2009-2010	w latach 2015-2017	w latach 2009-2010	w latach 2015-2017
Populacja	indeks liczebności	1	-	-	2	2	1	1	-	4	3
	izolacja	1	2	-	-	1	1	2	-	4	3
	liczba obserwowanych osobników	1	-	-	2	2	1	1	-	4	3
	zagęszczenie gąsienic	-	-	1	2	2	1	1	-	4	3
	Parametr: Populacja	1	-	1	2	2	1	-	-	4	3
Siedlisko gatunku	baza pokarmowa	-	-	-	-	-	-	4	3	4	3
	zarastanie przez drzewa i krzewy	-	-	-	-	-	-	4	3	4	3
	Parametr: Siedlisko gatunku	-	-	-	-	-	-	4	3	4	3
Perspektywy ochrony		-	-	1	1	2	1	1	1	4	3
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)		-	-	1	1	2	1	1	1	4	3

Tab. 6A. Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony i parametrów na obszarach Natura 2000, na których powtarzano badania, w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** w różnych okresach badawczych dla gatunku szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone* - monitoring **skończony**

Nazwa parametru /Stan ochrony	ZMIANY OCEN gatunku <u>szlaczkoń szafraniec <i>Colias myrmidone</i></u>									Suma obszarów Natura 2000, których monitoring powtarzano
	Liczba obszarów Natura 2000 z daną zmianą, w tym rzeczywistą									
	poprawa			pogorszenie			Zmiana z oceny XX	Zmiana na ocenę XX	Brak zmian	
	o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem	o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem				
Parametr: Populacja	-	-	-	1	-	1	-	-	2	3
Parametr: Siedlisko gatunku	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
Perspektywy ochrony	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
UWAGI: np. podanie informacji o zmianach pozornych	Zmiana oceny stanu populacji dla obszaru Czerwony Bór jest do pewnego stopnia zmianą pozorną, wynikającą z dysproporcji w liczbie badanych stanowisk (w 2014 – 1 st., w 2017 – 3 st.)									

OMÓWIENIE I PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Dziewięć z 10 monitorowanych w 2017 r. stanowisk zlokalizowanych było w obszarach Natura 2000 (Czerwony Bór – 3 stanowiska, Ostoja Knyszyńska – 5 stanowisk, Jelonka – 1 stanowisko). W porównaniu z rokiem 2014 zrezygnowano z monitoringu jednego stanowiska, a tym samym obszaru (Kąty), gdzie gatunek wyginął i nie było praktycznie szans na jego ponowne pojawienie się. W 2017 r. nie został odnaleziony w Jelonce (podobnie jak poprzednio), co skutkowało oceną ogólną U2. Wszystkie czynne stanowiska zlokalizowane były na obszarach Natura 2000. W przypadku Ostoi Knyszyńskiej możliwe było sporządzenie raportu ze względu na dobrą reprezentację stanowisk. W przypadku Czerwonego Boru ta reprezentacja jest wciąż niewystarczająca, mimo dodania dwóch kolejnych stanowisk. Wynika to z faktu, że teren jest rozległy i miejscami trudno dostępny.

III.A.1. Wskaźniki stanu ochrony, aktualne oddziaływania i przewidywane zagrożenia w regionie biogeograficznym kontynentalnym

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników populacji na obszarach Natura 2000

Liczba obserwowanych osobników

Wskaźnik liczba obserwowanych osobników został oceniony na U1 w dwóch obszarach (Czerwony Bór i Ostoja Knyszyńska) oraz na U2 w obszarze Jelonka, gdzie gatunku nie stwierdzono. Zmianę – spadek liczby obserwowanych osobników - odnotowano w przypadku Ostoi Knyszyńskiej (ocena FV w 2014 r.).

Indeks liczebności

Stan i zmiany wskaźnika indeks liczebności były identyczne jak w przypadku liczby obserwowanych osobników.

Izolacja

Wskaźnik izolacja został oceniony na FV w przypadku stanowisk w Ostoi Knyszyńskiej (tak samo jak w 2014 r.) i Czerwonym Borze (XX w 2014 r.), ponieważ stanowiska na ich terenie nie są izolowane oraz na U2 w przypadku Jelonki, gdzie gatunek wyginął (bez zmian oceny).

Zagęszczenie gąsienic

Wskaźnik zagęszczenie gąsienic w przypadku obu obszarów, gdzie gatunek był obserwowany, został oceniony na U1. W 2014 r. był oceniany jedynie w Ostoi Knyszyńskiej i zmian nie odnotowano. Zarówno w roku 2014 jak i w 2017 r. gąsienic nie znaleziono w Jelonce (U2).

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników siedliska gatunku na obszarach Natura 2000

Baza pokarmowa

Ze względu na brak waloryzacji nie ocenia się tego wskaźnika (ocena XX, taka sama jak w poprzednim badaniu).

Zarastanie przez drzewa i krzewy

Ze względu na brak waloryzacji nie ocenia się tego wskaźnika (ocena XX, taka sama jak w poprzednim badaniu).

3. Stan i zmiany w czasie w zakresie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla gatunku na obszarach Natura 2000

W przypadku obszarów Natura 2000 Czerwony Bór i Ostoja Knyszyńska główne oddziaływania związane są z gospodarką leśną, mające lokalnie pozytywny (wycinka) lub negatywny (odnowienia, pielęgnacja odnowień) wpływ na siedlisko gatunku, skutkujący wzrostem nasadzeń w odnowieniu lub zarastaniem terenów, pozostawionych do naturalnego odnowienia (sukcesja roślinna). Oddziaływania te nie uległy zasadniczym zmianom od poprzedniego badania. Nowymi oddziaływaniami jest pojawienie się

negatywnych czynników w postaci lokalnej uprawy (Ostoja Knyszyńska) oraz stosowania biocydów (Czerwony Bór). W przypadku Jelonki, gdzie gospodarki leśnej się nie prowadzi, właściwie jedynym oddziaływaniem jest sukcesja roślinna.

4. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla gatunku na obszarach Natura 2000

W przypadku obszarów, gdzie gatunek wciąż występuje przewidywane zagrożenia są identyczne jak stwierdzone negatywne oddziaływania. Największa intensywność prowadząca do natychmiastowego zniszczenia siedliska związana jest z uprawą oraz stosowaniem biocydów. Dodatkowym zagrożeniem jest kolekcjonerstwo. W przypadku Jelonki trudno mówić o zagrożeniach biorąc pod uwagę wyginięcie gatunku, ale przewiduje się dalszą sukcesję.

III.A.2. Stan ochrony i jego parametry w regionie biogeograficznym kontynentalnym - na obszarach Natura 2000

1. Stan i zmiany w czasie parametru populacji na obszarach Natura 2000

Parametr populacja był oceniany w 2017 r. dla trzech obszarów i w dwóch przypadkach była to ocena U1, która wynikała z ocen wskaźników indeks liczebności, liczba obserwowanych osobników oraz zagęszczenie gąsienic. W przypadku Czerwonego Boru ocena stanu populacji uległa pogorszeniu (z FV na U1) w stosunku do poprzedniego etapu prac. Jest to jednak do pewnego stopnia zmiana pozorna. W poprzednim etapie prac badane było na tym terenie tylko 1 stanowisko (wyniki dla tego stanowiska stanowiły podstawę oceny stanu populacji w obszarze), a w obecnym etapie prac – trzy. W Jelonce gatunku nie odnotowano, ani w 2017 r. ani w 2014 r. (U2).

2. Stan i zmiany w czasie parametru siedliska gatunku na obszarach Natura 2000

Ze względu na brak waloryzacji wskaźników stanu siedliska parametr siedlisko gatunku niezmiennie jest oceniany jako nieznan XX.

3. Stan i zmiany w czasie parametru perspektywy ochrony gatunku na obszarach Natura 2000

Perspektywy ochrony szlaczkonii szafrańca w Ostoi Knyszyńskiej zostały ocenione jako niezadowolające U1; gatunek uzależniony jest od gospodarki leśnej, a nie jest objęty planową ochroną, nie ma gwarancji zachowania jego siedlisk. Na obszarze Jelonka, gdzie gatunek wyginął, perspektywy są jednoznacznie złe U2. W obszarze Czerwony Bór perspektywy ochrony oceniono jako nieznan XX, co wynika z jednej strony z niepewności o los gatunku związany z siedliskami objętymi gospodarką leśną (zanikanie i powstawanie dogodnym warunków do rozwoju motyla), a z drugiej strony ze zbyt małą liczbą stanowisk badanych w tym obszarze. Nie odnotowano zmian w ocenach perspektyw w porównaniu z 2014 r.

4. Stan ochrony gatunku i jego zmiany w czasie

Oceny stanu ochrony szlaczkonii szafrańca na 3 obszarach Natura 2000 odpowiadają ocenom perspektyw ochrony: stan niezadowolający U1 (Ostoja Knyszyńska), stan zły U2 (Jelonka) oraz stan nieznan XX (Czerwony Bór). Nie odnotowano zmian w ocenach ogólnych na obszarach Natura 2000 w porównaniu z 2014 r.

III.B. POZOSTAŁE TABELY DOTYCZĄCE OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 7. Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym dla gatunku szlaczkoń szafrańiec *Colias myrmidone* - monitoring **skończony**

Lp.	KOD OBSZARU Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000*	Liczba stanowisk w obszarze Natura 2000		Województwo ew. kraina geograficzna	OCENY gatunku <i>minóg rzeczny Colias myrmidone</i> na poszczególnych obszarach Natura 2000**							
			Poprzednio	teraz		Populacja		Siedlisko gatunku		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
			W roku 2014	W roku 2017		poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
			W roku 2014	W roku 2017		W roku 2014	W roku 2017	W roku 2014	W roku 2017	W roku 2014	W roku 2017	W roku 2014	W roku 2017
1.	PLH060010	Kąty	1	-	lubelskie	U2	-	XX	-	U2	-	U2	-
2.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	4	5	podlaskie	U1	U1	XX	XX	U1	U1	U1	U1
3.	PLH200018	Czerwony Bór	1	3	podlaskie	FV	U1	XX	XX	XX	XX	XX	XX
4.	PLH200019	Jelonka	1	1	podlaskie	U2	U2	XX	XX	U2	U2	U2	U2
Suma obszarów z danymi ocenami					FV	1	-	-	-	-	-	-	-
					U1	1	2	-	-	1	1	1	1
					U2	2	1	-	-	2	1	2	1
					XX	-	-	4	3	1	1	1	1
RAZEM liczba ocenianych obszarów/ocen						4	3	4	3	4	3	4	3
<p>UWAGI: Stanowiska badane w poprzednim etapie prac znajdowały się na terenie 4 obszarów Natura 2000, a stanowiska badane w obecnym etapie prac 2017 - na 3 obszarach.</p>													

* Brak oceny oznacza, że w obszarze Natura 2000 nie badano stanowisk w danym sezonie monitoringowym

Wyróżnienie różnic w ocenach: Kolorem pomarańczowym wyróżniono zmianę oceny z wyższej na niższą.

Inne uwagi: brak

IV. PODSUMOWANIE INFORMACJI O STWIERDZONYCH GATUNKACH OBCYCH

Tab. 10. Lista gatunków obcych stwierdzonych łącznie na stanowiskach w trakcie monitoringu gatunku szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone* monitoring skończony

Oceniony Obszar Natura 2000*	Id stanowiska	Stanowisko gatunku szlaczkoń szafraniec <i>Colias myrmidone</i>	Obserwowane GATUNKI OBCE*				
			Nazwa polska	Nazwa łacińska	Poprzednio		Teraz
					2011	2014	2017
Rośliny							
Czerwony Bór	5411	Czerwony Bór	Czeremcha amerykańska	<i>Padus serotina</i> (Erhr) Borkh.		+	+
Ostoja Knyszyńska	4194	Kruszyniany	Czeremcha amerykańska	<i>Padus serotina</i> (Erhr) Borkh.	-	+	+
Ostoja Knyszyńska	4444	Lipnik	Czeremcha amerykańska	<i>Padus serotina</i> (Erhr) Borkh.	-	+	+
Ostoja Knyszyńska	4444	Lipnik	Nawłoc kanadyjska	<i>Solidago canadensis</i> L.	-	+	+
Ostoja Knyszyńska	4441	Łużany	Nawłoc kanadyjska	<i>Solidago canadensis</i> L.	-	-	+
Ostoja Knyszyńska	5673	Zubry	Nawłoc kanadyjska	<i>Solidago canadensis</i> L.		+	-

* Obecność gatunku obcego zaznaczono, jako „+”, a jego nie stwierdzenie w danym sezonie, jako „-”. Brak wpisu oznacza, że stanowisko nie było w ogóle badane w danym sezonie monitoringowym.

Tab. 10A. Porównanie stwierdzonych gatunków obcych na stanowiskach gatunku szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone* z poprzednimi latami

L.p.	STWIERDZONE		Liczba stanowisk		
	GATUNKI OBCE NA STANOWISKACH GATUNKU szlaczkoń szafraniec <i>Colias myrmidone</i>		Poprzednio		Teraz
	Nazwa polska	Nazwa łacińska	2011	2014	2017
Rośliny					
1	Czeremcha amerykańska	<i>Padus serotina</i> (Erhr) Borkh.	0	3	3
2	Nawłoc kanadyjska	<i>Solidago canadensis</i> L.	0	2	2

PODSUMOWANIE INFORMACJI O STWIERDZONYCH GATUNKACH OBCYCH

W 2017 r. na badanych stanowiskach stwierdzono obecność dwóch gatunków obcych tj. czeremchy amerykańskiej (3 stanowiska) oraz nawłoci kanadyjskiej (2 stanowiska). Oba gatunki stwierdzono tylko na stanowisku Lipniki. Istotnych zmian odnośnie poszczególnych stanowisk/obszarów badanych powtórnie nie odnotowano. W Łużanach nie odnotowano w poprzednim badaniu nawłoci kanadyjskiej, a z kolei na stanowisku Zubry nie stwierdzono tego gatunku w obecnym badaniu.

V. UWAGI DO METODYKI EWENTUALNE PROPOZYCJE ZMIAN NA PODSTAWIE PROWADZONYCH BADAŃ

Biorąc pod uwagę efemeryczny charakter stanowisk i albo zmiany ich granic wynikające z gospodarki leśnej, co wymusza nierzadko modyfikacje transektów, należy rozważyć wprowadzenie ruchomych nieregularnych transektów oraz przeliczanie liczby napotkanych w czasie marszrut osobników nie na jednostkę odległości, ale jednostkę czasu.

VI. SKUTECZNOŚĆ PODJĘTYCH DZIAŁAŃ OCHRONNYCH ORAZ PROPOZYCJE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Na stanowiskach nie ma celowych zabiegów ochrony czynnej. W przypadku dwóch stanowisk w Puszczy Knyszyńskiej (Lipnik i Kruszyniany) fragmenty siedlisk zostały pozostawione do naturalnego odnowienia, co wydaje się być korzystne ze względu na znaczne opóźnienie zanikania siedliska w porównaniu z odnowieniami (szczególnie ogrodzonymi i pielęgnowanymi).

Propozycje działań ochronnych obejmują: (1) pozostawianie większych fragmentów zrębów (w miejscu licznego występowania roślin żywicielskich) do naturalnego odnowienia. W czasie pielęgnacji odnowień zaniechanie wykaszania szczytów; (2) ograniczenie grodu odnowień; (3) modyfikację zabiegów pielęgnacyjnych na pasach technologicznych (linie energetyczne, telefoniczne, gazowe); (4) kreowanie siedlisk szlaczkonii szafrańca na suchszych i nasłonecznionych odcinkach pasów technologicznych poprzez wysadzanie/wysiewanie szczytów oraz roślin nektarodajnych.

VII. INNE UWAGI

Brak.

VIII. WYKONAWCY MONITORINGU

Tab. 11. Eksperci lokalni badanych stanowisk gatunku szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone* wg obszarów Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym - monitoring skończony

Lp.	Lokalizacja stanowiska gatunku <i>szlaczkoń szafraniec Colias myrmidone</i>			Id stanowiska	Nazwa stanowiska gatunku*	NAZWISKO EKSPERTA LOKALNEGO (wykonawcy monitoringu)**		
	KOD Obszaru Natura 2000	obszar Natura 2000 – nazwa	województwo kraina geograficzna			poprzednio		teraz
						w roku 2011	w roku 2014	w roku 2017
1.	PLH060010	Kąty	lubelskie	4466	Kąty	Krzysztof Pałka	Krzysztof Pałka	
2.	PLH060029	Żurawce	lubelskie	4467	Korhynie	Krzysztof Pałka		
3.	PLH060035	Zachodniowołyńska Dolina Bugu	lubelskie	4465	Czumów	Krzysztof Pałka		
4.			podkarpackie/Równina Tarnobrzaska	4464	Uroczysko Cietrzewiec	Krzysztof Pałka		
5.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	4194	Kruszyniany	Marcin Sielezniew, Przemysław Klimczuk	Marcin Sielezniew	Izabela Dziekańska, Marcin Sielezniew
6.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	4444	Lipnik	Przemysław Klimczuk, Marcin Sielezniew	Marcin Sielezniew	Izabela Dziekańska, Marcin Sielezniew
7.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	4441	Łużany	Przemysław Klimczuk, Marcin Sielezniew	Marcin Sielezniew	Izabela Dziekańska, Marcin Sielezniew
8.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	10919	Sanniki	-	-	Izabela Dziekańska, Marcin Sielezniew
9.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	5673	Zubry		Marcin Sielezniew	Izabela Dziekańska, Marcin Sielezniew
10.	PLH200018	Czerwony Bór	podlaskie	5411	Czerwony Bór		Bogdan Klejzerowicz, M.Sielezniew	Bogdan Klejzerowicz, Marcin Sielezniew
11.	PLH200018	Czerwony Bór	podlaskie	10753	Czerwony Bór II			Bogdan Klejzerowicz, Marcin Sielezniew
12.	PLH200018	Czerwony Bór	podlaskie	10489	Czerwony Bór III			Bogdan Klejzerowicz, Marcin Sielezniew
13.	PLH200019	Jelonka	podlaskie	4278	Jelonka	Cezary Bystrowski, Marcin Sielezniew	Cezary Bystrowski	Izabela Dziekańska, Marcin Sielezniew
14.			podlaskie/ Równina Bielska	4438	Czechy - Orlańskie	Cezary Bystrowski, Marcin Sielezniew	Cezary Bystrowski, Marcin Sielezniew	Izabela Dziekańska, Marcin Sielezniew

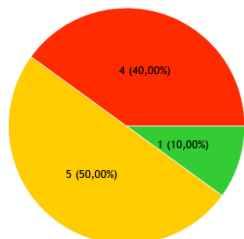
* Wytłuszczonym drukiem zaznaczono stanowiska badane w monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych PMS po raz pierwszy w roku 2017.

** Brak wykonawcy oznacza, że stanowisko nie było monitorowane w danym okresie prac.

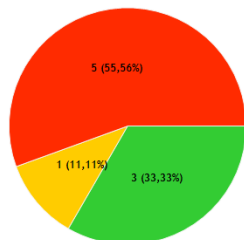
IX. SYNTETYCZNE PODSUMOWANIE WYNIKÓW MONITORINGU GATUNKU

REGION KONTYNETALNY

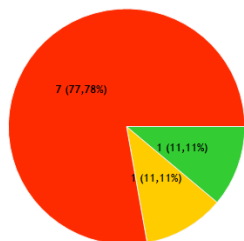
Populacja 2017



Populacja 2014

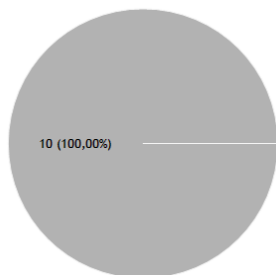


Populacja 2011

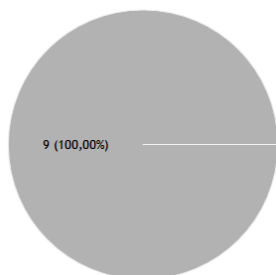


■ FV – stan właściwy
 ■ U1 – stan niezadowolający
 ■ U2 – stan zły
 ■ XX – stan nieznan

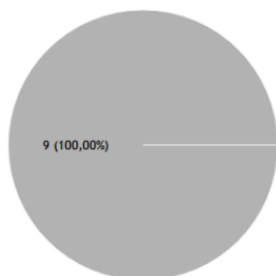
Siedlisko 2017



Siedlisko 2014

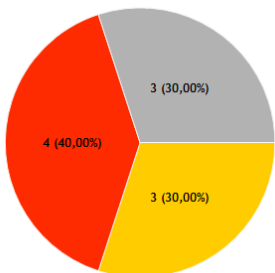


Siedlisko 2011

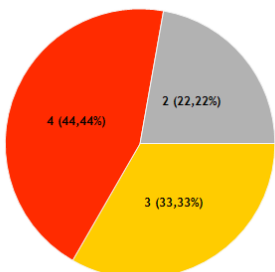


■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

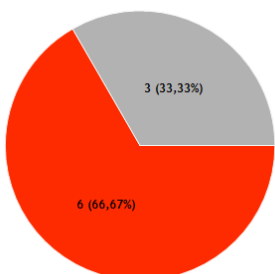
Perspektywy ochrony 2017



Perspektywy ochrony 2014

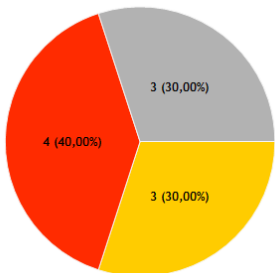


Perspektywy ochrony 2011

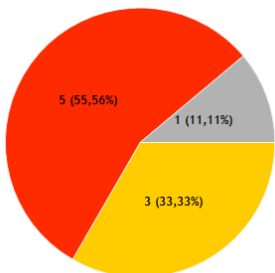


■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

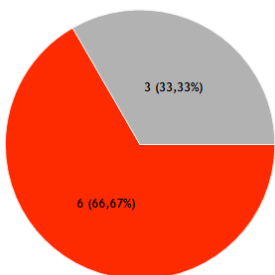
Ocena ogólna 2017



Ocena ogólna 2014



Ocena ogólna 2011



■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznaný

Region kontynentalny

Populacja

Obecność gatunku stwierdzono na 7 z 10 monitorowanych w 2017 roku stanowisk, gdzie liczba obserwowanych osobników wahała się między 0,2 a 2 osobniki/100m transektu. Wszystkie te 7 stanowisk zlokalizowanych było na Podlasiu: w Puszczy Knyszyńskiej i w Czerwonym Borze. Stan populacji oceniono jako dobry (FV) tylko na jednym stanowisku: Sanniki w P. Knyszyńskiej. W przypadku pięciu stanowisk (50%) parametr populacja otrzymał ocenę niezadowalającą U1 (w tym wszystkich trzech w Czerwonym Borze), a czterech stanowisk (40%) U2, co wynikało albo z braku gatunku (Czechy Orłańskie, Jelonka, Zubry w P. Knyszyńskiej) albo jego niskiej liczebności (Łużany w P. Knyszyńskiej). Najlepiej ocenionym wskaźnikiem stanu populacji była izolacja – większość (8) stanowisk jest nieizolowanych. Tak więc o niewłaściwych ocenach stanu populacji decydowały w podobnym stopniu wskaźniki związane z liczebnością gatunku.

Powtórnie badano 7 stanowisk. W porównaniu z poprzednim badaniem w 2014 r. na czterech z nich doszło do pogorszenia się oceny parametru populacja z FV na U1 (Czerwony Bór, Kruszyniany, Lipnik) lub z U1 na U2 (Łużany) w porównaniu z 2014 r. z uwagi na spadek liczby obserwowanych osobników. Stanowiska Czechy Orłańskie i Jelonka, na których po raz trzeci nie stwierdzono obecności szlaczkonii szafrańca, proponowane są do wyłączenia z sieci monitoringowej.

W świetle powyższych wyników monitoringu 10 stanowisk stan populacji gatunku w skali regionu biogeograficznego kontynentalnego należałoby określić jako zły U2.

Siedlisko

Dla dwóch wskaźników stanu siedliska nie opracowano jeszcze waloryzacji, a w konsekwencji ten stan siedlisk na wszystkich stanowiskach został oceniony jako nieznan XX. Nie możliwa jest również analiza zmian tego parametru. Jeśli chodzi o wartości wskaźników, to w przypadku trzech stanowisk (Kruszyniany, Lipnik, Łużany) odnotowano dwukrotny spadek stopnia pokrycia rośliną żywicielską w stosunku do poprzedniego badania, a w przypadku Łużan doszło do zniszczenia części siedliska lęgowego na skutek zaorania. Jeśli chodzi o zarastanie siedlisk przez drzewa i krzewy, to na większości stanowisk nastąpiły zmiany wartości tego wskaźnika, ale ich porównywanie byłoby nieuzasadnione ze względu na zmiany w siedlisku wynikające z gospodarki leśnej (z jednej strony odnowienia, a z drugiej nowe sąsiadujące z nimi zręby).

Dotychczasowe obserwacje wskazują, że na Podlasiu o przydatności siedliska decyduje kombinacja zasobów roślin żywicielskich i nektarodajnych oraz otwartych powierzchni na terenach leśnych. Należy przy tym podkreślić dynamiczny charakter siedlisk, zanikanie dotychczasowych płatów odpowiednich siedlisk i powstawanie nowych w innych miejscach.

W świetle wyników monitoringu 10 stanowisk stan siedlisk gatunku w skali regionu biogeograficznego kontynentalnego należy określić jako nieznan XX.

Perspektywy ochrony

W przypadku żadnego stanowiska perspektywy ochrony nie zostały ocenione jako właściwe FV z uwagi na dynamiczny charakter siedlisk i brak działań ochronnych. W przypadku trzech stanowisk oceny były U1 niezadowalające, czterech – U2, a trzech – nieznan XX. Złe oceny wynikały z braku gatunku i szans na rekolonizację (Czechy

Orlańskie i Jelonka), braku gatunku oraz zanikania siedliska (Zubry), znikomej liczebności połączonej ze zniszczeniem części siedliska (Łużany). Oceny niezadowolające i oceny stan nieznan (3 stanowiska w Czerwonym Borze) wynikają z niepewności o los gatunku; tereny obecnych stanowisk obejmują kilkuletnie nasadzenia na zrębie i prawdopodobnie zanikną w ciągu kilkunastu lat. W przypadku stanowisk powtórnie monitorowanych perspektywy ochrony nie uległy zmianie lub uległy pogorszeniu z U1 na U2 (Łużany). W jednym przypadku ocena zmieniła się z XX na U2 (Zubry).

Na stanowiskach dominują oddziaływania związane z gospodarką leśną: wycinka lasu B02.02 i D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne, pod którymi na pasach technologicznych w ramach konserwacji odtwarzane są cyklicznie siedliska gatunku (wpływ pozytywny), odnawianie lasu po wycince (B02.01, B02.01.01), zabiegi pielęgnacyjne w odnowieniach (wpływ negatywny). Jako efekt wzrostu nasadzeń w odnowieniach lub sukcesji na terenach pozostawionych do naturalnego odnowienia wskazywana jest sukcesja roślinna (K02, K02.01).

Oddziaływania nie uległy istotnym zmianom na przestrzeni czasu. Nowymi negatywnymi oddziaływaniami jest Uprawa A01 – fragment jednego ze stanowisk (Łużany) został zaorany i przekształcony w pole kukurydzy oraz stosowanie herbicydów B04 w przypadku stanowisk Czerwony Bór, Czerwony Bór II i Czerwony Bór III.

Podobnie jak w przypadku oddziaływań główne zagrożenia związane są z gospodarką leśną tj. odnawianiem lasu po wycince i związanymi z tym zabiegami pielęgnacyjnymi. Na większości stanowisk wskazano (podobnie jak w 2014 r.) na możliwość wyłapywania motyli przez kolekcjonerów. Nowym zagrożeniem jest ewentualne przekształcenie siedliska w uprawę rolniczą.

W świetle wyników monitoringu 10 stanowisk perspektywy ochrony gatunku w skali regionu biogeograficznego kontynentalnego należałoby określić jako złe **U2**, podobnie jak stan populacji gatunku.

Ocena ogólna

Ze względu na niepewną sytuację gatunku wynikającą z dynamicznej natury siedlisk, stan ochrony gatunku na żadnym ze stanowisk nie kwalifikuje się na ocenę właściwą FV, nawet w przypadku stanowiska, na którym stan populacji oceniono jako dobry. Oceny stanu ochrony odpowiadają ocenom perspektyw ochrony szlaczkonii szafranka na badanych stanowiskach. W przypadku trzech stanowisk stan ochrony oceniono jako niezadowolający U1, czterech stanowisk – jako zły U2 i trzech stanowisk, jako nieznan XX.

W porównaniu z poprzednim badaniem zmian oceny ogólnej nie odnotowano za wyjątkiem stanowiska Łużany (z U1 na U2) z uwagi na pogorszenie stanu populacji (niższa liczebność) i perspektyw ochrony (zaoranie części stanowiska).

W świetle wyników monitoringu 10 stanowisk stan ochrony szlaczkonii szafranka w skali regionu biogeograficznego kontynentalnego należałoby określić jako zły **U2**, podobnie jak stan populacji i perspektyw ochrony gatunku. Należy przy tym podkreślić, że niezależne obserwacje wskazują na dramatyczny zanik gatunku w prawie całej Polsce w ostatnich dekadach.